

НЭҢИЛИЭКТЭРТЭН СОНУННАР

АЛАБАРГА үүт туттарыытын сылаабы былаана – 349 тонна. Онуоха 63 чааһынай, 2 бааһынай хаһаайыстыба күнүгэ ортотунан 2 тонна 3 сэнтиннээр үүтү туттарар. Оттон око сылаабы былааннара 2096 тонна эбит буолабына, билигин турутууна, 921 тонна от оттоммут. Алабарлар оттуур территориялара кыра буолан, ону тэнэ быйыл сирдэрэ курааннаан, уулаах эрэ холуһаларыттан оту ылыттар. Онон сыла туоруур отторо тийбэт үгүннэр, от атылларга дуогубар түтүсэр былааннаахтар. Быйыл сайын Н.Н.Лыткин салайар “Кырымах” бааһынай хаһаайыстыбата уонна “Түмэн” ЖСПК сайынактарга тахсан үрүн илгэни үрүлүтэллэр.

Бу нэһилиэккэ саҥа Күлгүрү дьиктэ тутула турар. Маны тэнэ Олох-дьаһах коммуналнай хаһаайыстыба министриэтибэтин 4,5 мол. солк. суумалаах граныгар тиксэн, бөһүлөк иһинэҥи уулуссалары сырдыгы үлэтэ ыгыттылар. Итиннэ сыһыаран этгэхэ, “Портовской” микрооройуонугар саҥа уот ситимэ тардыллыбыт. Илин Охоттооххо итинги ситимэ тардыллан, быйыл кыһын 34-мал сылааһынан хааччылтылаҕа.

Быйылгы сыл бу нэһилиэккэ Аҕа сылыннан биллэриилэ, итиннэҥи туһуламмыт үлэ-хамнас тиһиктээхтик ыытылар. Ол курдук нэһилиэк аҕаһарын күүһүнэн быйыл күһүн “Айыы балаҕана” тутулары былааннаар. Онуоха маһын киллэрэн, хапырыктан сытыраллар. Итинги сэрэ бөһүлөккө өссө эбии муниципалнай саҥа хочолунай тутулан олоххо киирибэ.

АРЫЫЛААХХА үүтү туттарыы сылаабы былаана – 313 тонна. Атырдьах ыйын бастааы күнүгөҥү турутууна, 77 тонна 71 сэнтиннээр үүт быанан, сылаабы былаан 56,7 быраһыан толоруллубут. Оттон оттоолууна 1773 тонна былааннаахтарыттан 958 тонна от кэбиһилибит. Онуоха 146 киһи, 38 биригээс итингэ 3 механизированнай звено, 50-ча тиэхиникэ кууруруннээх үлэсэ сыллар. Дунда сайылыкка Н.Н. Борисов салайар “Колуй” бааһынай хаһаайыстыбата 53 ыһыктыгы ныйрайдэринини таһааран ылар. Бу сайылыгар саҥа кыстык хотон тутулан оттору юмиптэн үлэсэ киирибэ.

Итинги тэнэ бу күнүргэ уот тэриитин үлэһиттэрэ бөһүлөк иһинэҥи остуолбалары саҕардан, саҥа СИП кабель линиятын тарда ыытылар. “Адыһах нэһилиэккэлээх пууннары интернет ситиминэн хааччыллы” федеральнай программа олохуран, быйыл кыһын Арыылаахха тэтиһиллэ ситимэ олоххо киирибэ. Ону тэнэ Олох-дьаһах коммуналнай хаһаайыстыба министриэтибэтин гранынан саҥа ыһахпылар түһүлэ тутулары былааннаар.

ХАЙАХСЫККА күнүгэ ортотунан 2 аҕаар тонна үүт туттарылар, итингэ 9 сэнтиннээр бааһынай хаһаайыстыбалар туттарылар. Онон ыйдаабы былааннарын толорон иһэллэр. Быйыл сайын Баһытыма сайылыкка В.П. Кавкакин, уонна О.И. Федотова 60-ча ыһаар ыһаҕы таһааран үрүн илгэни үрүлүтэллэр. Кэпте Күлүгэ, тыа хаһаайыстыбатын граныгар тиксэн, икки эдэр фермер 80 уонна 50 сүөһү киһир саҥа хотоннорун тутта ыытылар.

Бу бөһүлөккө кыһа сылаага таас уаҕа тардыллан, олоххо киллэриилэрэ былааннаар. Онон бу күнүргэ туһааннаах докумуоннары хомуйуу, стоктары туруорууга былааннаах үлэ ыытылар. Итинги тэнэ Хайахсыт уонна Чааһар икки ардыларынааҕы суолу тутуу үлэтэ барар. Быйыл Туора Күөл быһыта оҥоһулар.

Анна ЗАХАРОВА.

циалистара Е.В. Марков, И.А. Жирков. Чурапчы улуунун баһылыга А.Г. Ноговицын, улуус депутаттары Сэбитин бэрэссэдээтэлэ Я.П. Оксентьев, улуус баһылыгын социальнай боннуруостарга солбуйааччы О.Ф. Петрова, улуустаагы үөрэх управлениетын начальнига Т.В. Павлова, Арыылаах, Хадаар, Бахсы нэһилиэктерин баһылыктара, Чурапчы уонна Хапылы нэһилиэктерин баһылыктарын солбуйааччылар, биригээлээн тэриитэ салайааччылара, специалистара.

А.Г. Васильев бэйэтин иһитинэригиттэр нормативнай акталар

КОРРУПЦИЯНЫ УТАРЫ СЕМИНАР ЫТЫТЫЛЫННА

2008 сылаахха Өрөспүүбүлүкэ Ил Дархана Е.А. Борисов, өмчотууга Правительство бэрэссэдээтэлинэн үлэни олорон, коррупцияны утары сокуон ыытыларыгар кэҕэ боннуруостары дүүһүлэһинтэ туруорбута. Онон Егор Афанасьевич коррупция туһунан сокуон ыытылара улахан суолталааһын ыйбыта. Онон билигин ити боннуруос ситэн-хотон “Коррупцияны утары охсуһуу туһунан” Өрөспүүбүлүкэ сокуона олохтонно. Онуоха сокуонга олохуран, итиннэҥи туһуламмыт хонтуруолуур анал хамыһыйалар тэриитэн үлэһинилэр. Билигин улууспутугар Коррупцияны утары хамыһыйа бэрэссэдээтэлинэн улуус баһылытан бастааы солбуйааччы А.А. Ноговицын аһаан үлэһин.

Атырдьах ыйын 9 күнүгэр улуус дьаһалтатын мунууахтыгар саалатыгар коррупцияны утары охсуһууга аһаамыт субэ-семинар нэһилиэк баһылыктарыгар, тэриитэ салайааччыларыгар туһуланан ыытыллына.

Маны сүрүн кыстыгыны ыытылар: СӨ баһылыгын саалтатын иһинэн коррупционнай профилактика уонна аһын юстиция үлэһитин улуус бэйэни салайыныы уорганнарын кытары өтдөл салайааччыга А.Г. Васильев, Быраан отделин спе-

соҕко толорулуохтаахтарын, ханнык түгүгүгэ ордук сыһа-халты тахсарын быһаарда. Итиннэ сокуон чэрчитинэн коррупцияттан сэрэтэр кытаанах дьаһаллар, үчүгэй механизмнар быһааннаан ыытыллыахтаахтарын эттэ.

Улуус баһылыга Андрей Тимофеевич Ноговицын улуус үрдүнэн тэриитэ салайааччыларын өтгүлэригиттэн коррупционнай юстиция тахсыбатыгар сэрэттэ, былааннаах үлэ ыытыларыгар уонна улуустаагы коррупцияны утары үлэһин хамыһыйа барытын хонтуруоллууртар сорулахтаата.

Семен ЖЕНДРИНСКИЙ.

Ыччат политика

Магистратураҕа туттарсар наада дуо?

куорат устудьуона:

–Бакалавры сыһа талбыһын диір буолааххына, үөрэххин бүтэрэн баран магистратураҕа собулүүр үөрэххэр туттарсан киһир сөптөөх дии саныыбын. Мин экзэминис-бакалавр үөрэхтээхпин. Оскуолаҕа 17 сааспар бүтэрбит буоламмын, ханнык үөрэххэ киһирэбин чоҥчу быһаарбат эим. Ол иһин мин хас да үөрэххэ докумуоннарын туттаран киһирбитим, олортон экзэминис иһтин талбытым. Бу түөрт сыл устата үөрэнэрбэр үөрэхпин сыһа талбыһын дии санаабытым уонна ханнык үөрэххэ киһирэхпин баҕарарбын толкуйдаабытым. Үөрэхпин бүтэрэн баран магистратураҕа бэйэм баҕарбыт үөрэххэр “Издательское дело и редактирование” диэннэ туттарсан киһирбитим.

Оксана Громова, Москва куорат устудьуона:

–Магистратураҕа туттарсар наада. Холобур, ситиһиллэх карьераҕа

магистр курдуннэ наада буолабына. Ол эрээри улахан билигини биһирбэт, өскөтүн үөрэнэр сирин үрдүк таһымнаах үөрэх кыһаллар киһирбэт буолабына. Тоҕо диэтэххэ, саҥа киһини суох, уонсай базовой программанан үөрэтэллэр.

Анна Копырина, Москва куорат устудьуона:

–Ордук наука өтгүнэн барыаххын баҕарар буолааххына, туттарсар наада. Түөрт сыл үөрэнэр, мин санаабар, кылгас. Устудьуоннаабыт сыларын олоххор биір сырдык түгүннэриг буолаллар. Магистратураҕа үөрэнэр устудьуон буоларыг баһылыгын эмээ араас көмөлөр, таһларга, консиэрдэргэ уонна араас ыгытылар дьаһалларга чөлчөтүннэр көрүлүлэр.

Дуань Инце, ХИФУ устудьуона:

–Мин Кытайтан сылаабын. Нуучча тылын үөрэтэбин. Дойлугар куоңурууска ситиһиллэхтик кытгаммын, Россияҕа ХИФУ-ка үөрэнэр дипломмутум. Магистратура нуучча тылын өссө үчүгүйдик

баһылыларбар элбэх кыагы биһир. Ол курдук мээх наадалаах нууччалыы тылаах кинигэлэр, хаһыаттар элбэхтэр уонна куруутун нууччалыы көсөтөр буоламмын, үөрэхпин нарыбараннаһым.

Сайаана Яковлева, Москва куорат устудьуона:

–Туттарсыахха наада. Ол тыһан баран саһылы бэйэм үөрэммит иһэригиттэн үөрэнэр үчүгэй. Билигин мин үөрэммит үөрэхпиттэн аһын иһэргэ үөрэнэ сылаабын, мээх оңтум иһэригиттэ суох.

Юлия Петрова, Санкт-Петербург куорат устудьуона:

–Магистратураҕа туттарсар наада дии санаабын. Бастааһын, саһылы аспирантураҕа үөрэнэргэ туһалаах. Иккиннэ, үлэсэ киһирэргэ магистр дипломун орлолорлор. Үсүһүн, специалистет, эбэтэр бакалавр кинигиттэн магистратураҕа баҕарбыг хайысаһар үөрэнэххин сөп. Төрдүһүнэн, омуқ сиригэр үлэһин барыаххын баҕардааххына, Магистр дипломун ирдиһир.

Күсэргэ Марфа ПЕТРОВА.

Билигин үрдүк үөрэхтэрин бүтэрэр устудьуоннарга маһык ыйытыгы үгүстүк турар. Россиятаагы үөрэх Болонский систэмэсэ көһүөдүтүн ыла, университеттарга үөрэх сыһын болуоһо уларыйбыта. Эрдэ специа-листары 5-6 сыл бэлэмниир буолаах-тарына, билигин бакалаврдары 4 сыл устата үөрэтэллэр. Итингэ сылаан, толору үрдүк үөрэби бүтэрбит курдук ааһааттар. Ол курдук магистратураны бүтэрдэххинэ, специалист быһылыгын ыһааллар.

Бакалавриат-үрдүк үөрэх бастааы базовый таһыма.

Магистратура-бакалавриат кинигиттэн кыһа үрдүк үөрэх иккис курдуннэ, туһааннаах профессионалнай хайысаһа дириһтик иһэргэ үөрэтэр.

Магистратураҕа үөрэнэр устудьуоннартан магистратураҕа туттар-сар наада дуо?–диэн ыйыталаастым. Онуоха аһааттар санааларын билсэн барыт бэйэһини түмүк оҥостуоххут диэн эргэбин.

Александра Федорова, Москва

Меры социальной поддержки семей с детьми в Республике Саха (Якутия)

МЕРЫ, НАПРАВЛЕННЫЕ НА СТИМУЛИРОВАНИЕ РОЖДАЕМОСТИ

Федеральный материнский капитал при рождении второго ребенка, (3 и последующих детей, ранее не воспользовавшихся правом)

453 026
рублей
единовременно

Республиканский материнский капитал «Семья» при рождении (усыновлении) третьего ребенка или последующих детей

139 716
рублей

Улучшение жилищных условий семей, имеющих 5 и более несовершеннолетних детей

35%
от расчетной стоимости жилья

Социальные выплаты на улучшение жилищных условий многодетным семьям, в которых одновременно родились трое и более детей

Размер социальной выплаты зависит от количества членов семьи и площади имеющегося в собственности жилого помещения

МЕРЫ, НАПРАВЛЕННЫЕ НА ПОДДЕРЖКУ СЕМЕЙ С ДЕТЬМИ (с критериями нуждаемости)

Ежемесячное пособие малоимущим семьям, имеющим детей. Пособие назначается на ребенка до 16 лет (учащимся общеобразовательных учреждений до окончания ими обучения, но не старше 18 лет)

С районным коэффициентом 1,7:

от 0 до 3 лет – 578,0
от 3 до 6 лет – 627,0
от 6 до 16 лет – 754,0

С районным коэффициентом 2,0:

от 0 до 3 лет – 682,0
от 3 до 6 лет – 740,0
от 6 до 16 лет – 891,0

Ежегодная компенсационная выплата на детей из многодетных малоимущих семей для приобретения комплекта школьной, спортивной и другой детской (подростковой) одежды

3 258
рублей в год
на ребенка

Выдача комплекта для новорожденного ребенка

Бесплатное питание детей в возрасте до 3-х лет. Правом пользуются беременные женщины, кормящие матери, дети в возрасте до 1,5 лет, имеющие медицинские показания

Обеспечение бесплатными лекарственными средствами детей из многодетных семей до 6 лет

Оформление субсидий на ЖКУ. Средний размер субсидии семье с 5 и более детьми в 2016 году

3 172
рубля в месяц

Компенсация в части родительской платы за содержание ребенка в дошкольном образовательном учреждении

1 949
рублей

Компенсационные выплаты на питание детей из малоимущих семей в общеобразовательных организациях

~33
рубля
на 1 ребенка

Социальная выплата на строительство (приобретение) жилья, проживающим в сельской местности, в том числе молодым семьям и молодым специалистам

70%
от расчетной стоимости жилья, в зависимости от количества членов семьи

Обеспечение жильем молодых семей

35%
от расчетной стоимости жилья

МЕРЫ, НАПРАВЛЕННЫЕ НА ПОДДЕРЖКУ СЕМЕЙ С ДЕТЬМИ (без критериев нуждаемости)

Единовременная компенсационная выплата молодым семьям (до 30 лет) при рождении (усыновлении) первого ребенка для приобретения предметов детского ассортимента и продуктов питания

6 516
рублей

Единовременная социальная выплата на строительство жилого помещения семьям, имеющим 10 и более несовершеннолетних детей

25%
от расчетной
стоимости жилья

Единовременная денежная выплата для приобретения транспортного средства на основе социального контракта для многодетных и приемных семей, имеющих 10 и более несовершеннолетних детей

668 949
рублей

